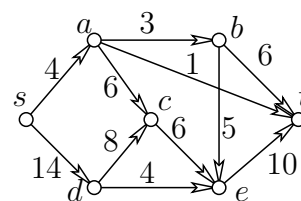
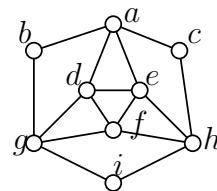

A rendelkezésre álló munkaidő 90 perc.

Kérjük, minden résztvevő **nevét** és **NEPTUN kódját** a dolgozat minden lapjának jobb felső sarkában, valamint **gyakorlatvezetője nevét** és a **tankörének számát vagy gyakorlatának idopontját** a dolgozat *első* lapjának jobb felső sarkában *olvashatóan és helyesen* tüntesse fel, mert ennek hiányában a dolgozatot nem értékeljük. Írószeren és összetűzött papírokon kívül semmilyen segédeszköz használata sem megengedett, így tilos az írott vagy nyomtatott jegyzet, a számoló- és számítógép ill. mobiltelefon használata, továbbá a dolgozatírás közbeni együttműködés. Mobiltelefon **még kikapcsolt állapotban sem** lehet a padon vagy a hallgató kezében. Minden egyes feladat helyes megoldása 10 pontot ér. A dolgozatok értékelése: 0-23 pont: 1, 24-32 pont: 2, 33-41 pont: 3, 42-50 pont: 4, 51-60 pont: 5. A puszta (indoklás nélküli) eredményközlést nem értékeljük. A megindokolt részeredményért arányos pontszám jár. Az évvégi jegy kiszámításakor a két (legalább elégséges) zh *összesített* pontszámát vesszük figyelembe.

Feladatok

- Van-e az ábrán látható gráfnak Euler ill. Hamilton köre? Ha van, mi abban a csúcsok sorrendje?
- Az ábrán látható gráfon a Dijkstra algoritmus segítségével állapítsuk meg a legrövidebb st -út hosszát, valamint határozzuk meg, milyen sorrendben határozza meg az algoritmus a $dist(s, v)$ távolságokat (azaz milyen sorrendben kerülnek véglegesítésre a csúcsok s -től mért távolságai).
- Bizonyítsuk be, hogy a fenti ábrán látható hálózatban a maximális folyam nagyság (folyamérték) pontosan 14. Elérhető-e két él kapacitásának alkalmas megnövelésével, hogy a maximális folyam nagyság pontosan 16 legyen?
- Egy G páros gráfot akkor nevezünk *kiegyensúlyozottnak*, ha G csúcsainak bármely 2 színnel történő kiszínezésekor a két színosztály mérete megegyezik. Igazoljuk, hogy $r \geq 1$ esetén ha egy G páros gráf r -reguláris (azaz G minden csúcsának foka r), akkor G kiegyensúlyozott.
- Jelölje $n \geq 3$ esetén C'_n azt a gráfot, amit úgy kapunk, hogy C_n -hez hozzávesszük az egymással nem szomszédos x és y pontokat, amelyeket összekötünk C_n minden csúcsával. Határozzuk meg C'_n kromatikus számát, $\chi(C'_n)$ -et minden $n \geq 3$ esetén.
- Jelölje $n \geq 2$ esetén G_n az a gráfot, amit C_{2n} -ből úgy kapunk, hogy annak minden csúcsát éllel összekötjük a vele átellenes csúccsal (ami tehát tőle legtávolabb van a körön). Síkbarajzolható-e a G_n gráf?

Gyakorlatvezetők és gyakorlatok Fleiner Tamás (11, H QBF10), Nguyen Hai (12, H QBF11), Tikosi Kinga (13, H IB134), Pach Péter Pál (21, H E406; 14 K IB138; 16 Cs IB 138), Bérczi Kristóf (22, H E404;27, Cs T605), Vidor Sára (23, H IB146), Pácsonyi Imre (15, K IB139), Papp Pál András (24, K IB140), Varga Kitty (17, Cs IB139), Drótos Márton (25, Cs IB140), Salánki Ági (26, Cs, IB147), Tassy Gergely (28, Cs R511)

A Számítástudomány alapjai

2. pZH javítókulcs (2011.11.29.)

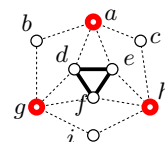
Az útmutató mintamegoldásokat tartalmaz. A pontszámok tájékoztató jelleggel lettek megállapítva az értékelés egységesítése céljából. Egy pontszám előtt szereplő állítás kimondása, tétel felidézése nem jelenti automatikusan az adott pontszám megszerzését. Az adott részpontszám megítélésén az a feltétele, hogy a megoldáshoz vezető gondolatmenet megfelelő részének végiggondolása világosan kiderüljön a dolgozatból. Ha ez utóbbi kiderül, ám a kérdéses állítás, tétel, definíció nincs rendesen kimondva, akkor a részpontszám legalább részben jár.

Természetesen az ismertettektől eltérő, ám helyes megoldásokért teljes pontszámok, rész-megoldásokért pedig az útmutatóbeli pontozás intelligens közelítésével meghatározott arányos részpontszámok járnak. Számolási hibáért általában hibánként 1 pontot vonunk le.

1. Van-e az ábrán látható gráfnak Euler ill. Hamilton köre? Ha van, mi abban a csúcsok sorrendje?

Létezik Euler kör, pl $bgihcadfedgfheab$. (4 pont)

Ha a gráfon az ábrán látható a, g, h csúcsokat töröljük, akkor 4 komponensű gráfot kapunk. (3 pont)

Márpedig ha létezne Hamilton kör, akkor 3 csúcs törlés után legfeljebb 3 komponens keletkezhetne a Hamilton kör létezésére tanult szükséges feltétel miatt. (2 pont)

Az ábrán látható gráfnak tehát nincs Hamilton köre. (1 pont)

2. Az ábrán látható gráfon a Dijkstra algoritmus segítségével állapítsuk meg a legrövidebb st -út hosszát, valamint határozzuk meg, milyen sorrendben határozza meg az algoritmus a $dist(s, v)$ távolságokat (azaz milyen sorrendben kerülnek véglegesítésre a csúcsok s -től mért távolságai).

Azt kell meghatározni, hogy milyen sorrendben kerülnek a be a gráf csúcsai abba az U halmazba, ami azokat a csúcsokat tartalmazza, ahova a legrövidebb utakat már ismerjük. Természetesen az első csúcs maga s lesz. (1 pont)

Az algoritmus kezdetén felírjuk minden egyes csúcsra az s -ből oda vezető él hossza alapján adódó felső becslést az adott csúcs távolságára, így a

s	a	b	c	d	e	t
0	4	∞	∞	14	∞	∞

táblázatot kapjuk. (1 pont)

A második csúcs tehát a lesz, innen javítunk a következő csúcs választása előtt. (1 pont)

Ezután az ab , ac és at éleken javítva adódik a

s	a	b	c	d	e	t
0	4	7	10	14	∞	5

táblázat, így a harmadik csúcs a t lesz. (2 pont)

t -ből nem javítunk, a negyedik csúcs tehát b . (1 pont)

A be élen javítva a

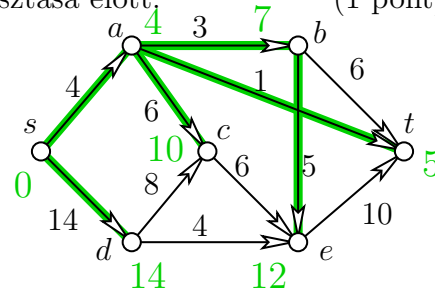
s	a	b	c	d	e	t
0	4	7	10	14	12	5

táblázatot kapjuk, így az ötödik csúcs c lesz. (1 pont)

A ce élen nincs javulás, a hatodik csúcs tehát e lesz, (1 pont)

e -ből nem kell javítani, így a utolsónak bevett csúcs a d . (1 pont)

A végső sorrend tehát s, a, t, b, c, e, d , az s és t távolsága pedig 5. (1 pont)

3. Bizonyítsuk be, hogy a fenti ábrán látható hálózatban a maximális folyamagnagyság (folyamérték) pontosan 14. Elérhető-e két él kapacitásának alkalmas megnövelésével, hogy a maximális folyamagnagyság pontosan 16 legyen?

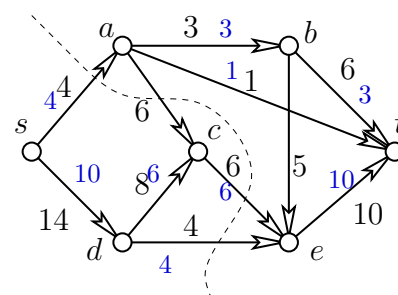
Az ábrán kisebb számokkal egy 14 nagyságú folyamot (2 pont)

és egy 14 kapacitású st -vágást meghatározó ponthalmaszt jelöltünk. (2 pont)

Ezért a megadott hálózatban a maximális folyamagnagyság valóban 14. (1 pont)

Ha azonban a de és et élek kapacitását legalább 2-vel növeljük, akkor az $sdet$ úton tudunk további 2 egységnyi folyamot küldeni, (3 pont)

és a jelölt vágás kapacitása is 16-ra változik. (1 pont)

Ezért a feladat második kérdésére igen a válasz: két él kapacitásának növelésével elérhető, hogy a maximális folyam nagyság pontosan 16 legyen. (1 pont)

4. Egy G páros gráfot akkor nevezünk *kiegyensúlyozottnak*, ha G csúcsainak bármely 2 színnel történő kiszínezésekor a két színosztály mérete megegyezik. Igazoljuk, hogy $r \geq 1$ esetén ha egy G páros gráf r -reguláris (azaz G minden csúcsának foka r), akkor G kiegyensúlyozott.

Legyenek A és B a G színosztályai a G egy két színnel történő színezése esetén. Azt kell megmutatnunk, hogy $|A| = |B|$. (2 pont)

Mivel G minden élének egyik végpontja A -ban, a másik pedig B -ben van, ezért G éleinek számát megkaphatjuk úgy is, mint az A -beli csúcsok fokszámösszegét, de úgy is, hogy a B -beli pontok fokszámait adjuk össze. (4 pont)

Mivel minden fokszám r , ezért $r \cdot |A| = |E| = r \cdot |B|$ adódik, (3 pont)

ahonnan $r \geq 1$ miatt ebből $|A| = |B|$ következik, nekünk pedig pontosan ezt kellett igazolnunk. (1 pont)

Ha a gyakorlaton szerepelt, hogy r -reguláris páros gráfnak van teljes párosítása ($r > 0$ esetén), akkor teljes megoldás az is, ha valaki innen vezeti le a kiegyensúlyozottságot.

5. Jelölje $n \geq 3$ esetén C'_n azt a gráfot, amit úgy kapunk, hogy C_n -hez hozzávesszük az egymással nem szomszédos x és y pontokat, amelyeket összekötünk C_n minden csúcsával. Határozzuk meg C'_n kromatikus számát, $\chi(C'_n)$ -et minden $n \geq 3$ esetén.

Tekintsük C'_n egy színezését. Ebben az x csúcs színét nem kaphatja meg C_n egyetlen pontja sem, ezért C'_n színezéséhez legalább eggyel több színre van szükség, mint C_n színezéséhez. (3 pont)

Másrészt ha C_n -t kiszíneztük néhány színnel, akkor x -t és y -t egy újabb színnel színezve a C'_n egy jó színezését kapjuk. (2 pont)

Ezek szerint $\chi(C'_n) = \chi(C_n) + 1$. (1 pont)

Az órán olyat tanítottak, hogy $\chi(C_n)$ attól függően 2 ill. 3, hogy n páros avagy páratlan-e. (2 pont)

Ezek szerint $\chi(C'_n)$ páros n -re 3, páratlanra pedig 4. (2 pont)

6. Jelölje $n \geq 2$ esetén G_n az a gráfot, amit C_{2n} -ből úgy kapunk, hogy annak minden csúcsát éllel összekötjük a vele átellenes csúccsal (ami tehát tőle legtávolabb van a körön). Síkbarajzolható-e a G_n gráf?

Ha $n = 2$, akkor $G_n = K_4$, ami síkbarajzolható. (2 pont)

Ha azonban $n \geq 3$, akkor G_n már nem síkbarajzolható, mert tartalmaz $K_{3,3}$ -mal topologikusan izomorf részgráfot, és ehhez elég, ha csupán három átellenes csúcspárt összekötő átló van behúzva. A részgráf az ábrán látható, kiskocka jelöli a házakat, petty a kutakat. (7 pont)

A válasz tehát, hogy G_n kizárólag $n = 2$ esetén síkbarajzolható. (1 pont)

Érdekes megfigyelni, hogy $G_3 = K_{3,3}$. Aki csak ennyit tesz, az kapjon 5 pontot.

